

Det forbandede Hus

”Se, nu står det igen til fals, huset ved Christianshavns Kanal – din salig farbroders hus, Johanne! Og det på endnu billigere vilkår” – sagde den unge snedkermester Frants en morgen til sin smukke kone, idet han lagde Adresse-Avisen på vuggen og så på den lille fjerdingårsgamle¹ dreng, som endnu slumrede roligt og syntes at lege med Guds engle i drømme.

”Lad os slå det kære, gamle hus rent af hovedet, bedste mand!” – svarede den unge kone og lagde avisen på bordet uden at se på den – ”tag over hovedet har vi jo dog, så længe hr. Stork vil have tålmodighed med lejen. Havde vi kun brød til os selv og den lille velsignede gudsengel der, når han nu snart vil begynde at kræve det, så måtte vi vel lade os nøje. Med al vor armod er vi måske dog endnu det lykkeligste ægtepar i byen” – føjede hun mildt og kærligt til – ”og vi må ret takke vor Gud, at han ikke lod den vide verden adskille os, men bragte dig sund og glad tilbage fra rejsen og gav os kærlighed og styrke til at bære vort lille kors med tålmodighed”.

”Du er mig dog altid den samme fromme, velsignede Johanne” – sagde Frants og omfavnede den unge, blomstrende moder, som erindrede ham om et herligt madonnabillede, han engang på sine rejser havde set – ”mig har du også gjort langt frommere og tålmodigere, end det ellers var min natur og sædvane. Men på dette elendige loftkammer kan jeg ikke længere udholde det. Her har jeg hverken lyst eller plads til at arbejde; skal jeg bringe noget ud af håndteringen, må jeg have et ordentligt værksted og plads til at ånde og røre mig. Din salig farbroders hus ved kanalen var ret et hus for mig; der har jeg og den gamle mester sunget så mangan lystig sang ved vor høvlebænk, og der ville jeg ret være så hjemlig og trøstig til mode. Der var det jo også, jeg så

¹ O: Tre måneder

dig første gang. Der sad jeg siden hver aften hos dig i den lille dagligstue med det grønne panel, når jeg kom fra værkstedet med gamle Mester Flok. Hver helligaften tog han så sølvbægeret frem af skabet i alkoven og drak med mig på en glædelig fest. – Og da mit svendestykke var færdigt, og den store, smukke ligkiste stod til skue i værkstedet, husker du da hvor den gamle var glad, og hvor lyksalig du sank i mine arme, da han lagde din hånd i min over kisten og sagde: ”Tag hende, Frants, og vær brav! Her skal du bo og bygge med hende engang, når jeg ligger i denne kiste og venter på en salig opstandelse”.

”Ak, det skete dog ikke” – sukkede Johanne – ”kisten står vist endnu der på loftet og forskrækker pigerne i mørke. Nu er det gamle, kære hus jo endogså i vanrygte, og ingen vil mere leje eller købe det, siden de mange ulykkelige dødsfald”.

”Just det kan være vor lykke, Johanne! Derfor vil hr. Stork nu sælge det for så urimelig godt køb og give et halvt års henstand på det hele. Inden et halvt år må det langvarige skifte jo være sluttet, og vi får dog i det mindste så meget, at vi kan betale, hvad vi skyldte – så er huset vort, og med det, skal du se, er der lykke og velsignelse. At tre børn kan dø der i et halvt år af mæslinger og et par gamle folk af alderdom, deri er vist huset uskyldigt. At gadedrengene har hittet på at ridse: ”Et forbandet Hus!” på muren, det forskrækker kun de gamle, gode koner i Vartov. For mig er og bliver det et velsignet hus, og vil hr. Stork modtage mit bevis for købesummen, uden anden sikkerhed, end mit ærlige ansigt – så er huset mit i dag, og vi kan flytte derind den dag i morgen”.

”Ak, kære mand! Jeg ville så nødig, vi skulle komme i mere gæld til denne hr. Stork; det er ingen god mand, må du tro, hvor venlig og høflig han endogså synes. Selv farbroder kunne jo aldrig ret lide ham, hvorvel han ikke kunne hade nogen Guds skabning på Jorden. Men hver gang hr. Stork kom og talte om handel og bodmeri¹, blev han mørk og stille og gav mig vink til at gå på mit kammer”.

”Hr. Stork havde den gang et godt øje til dig, ved jeg nok” – sagde Frants og smilede selvtilfreds – ”men jeg var ham for lykkelig en medbejler. Nu, det var en dårlighed af den gamle pebersvend; det er nu glemt, og den godhed, han havde for dig, er nu endogså gået over til mig. Han kræver mig jo aldrig for huslejen, gav mig endogså et nyt lån til barnedåben og viser mig mere artighed, end nogen anden”.

¹ Oprindelig et maritimt udtryk, som benyttedes når et skib af nød må skaffe kapital til at gennemføre en sejlads; gøre bod; tage lån; pantsætte

”Men den måde, hvorpå han ser på mig, Frants, er mig altid modbydelig, og jeg har ingen god tro til hans venlighed og bestandige talen om hans redelighed. Selv huset, han nu vil sælge, kom han næppe så ærligt til, som han siger, og de store fordringer, han har på min farbroders bo, har jeg aldrig hørt farbroder tale om. Gud ved, hvad der bliver tilovers, når nu hver får sit; og alle holdt dog farbroder for en rig mand”.

”Det må skifteretten forstå!” – svarede Frants – ”men det ved jeg kun, at jeg er en gæk, om jeg nu ikke køber huset”.

”Sandt at sige, kære Frants!” – sagde Johanne nu bønlig – ”jeg er næsten lidt ængstelig for at flytte ind igen i det hus, hvor kær også hver krog der må være mig fra min barndom. Farbroders ulykkelige døds måde kan jeg dog aldrig ret forsones mig med, og hver gang jeg går over Langebro og ser de druknedes dødningehus med de lave vinduer, er det mig altid, som jeg måtte hen og se der ind, om han ikke lå der endnu og ikke kunne komme i jorden, før end han kom i sin rette kiste”.

”Spøger endnu de gamle amnestueeventyr i dit hoved, min Johanne! For din gode, kære farbroder behøve vi vist ikke at frygte. Han ville dog kun bringe os lykke og velsignelse, hvis han endnu skulle være om os på Jorden. Men derfor er jeg rolig; han var from og gudfrygtig, og der var vist intet i hans liv, som kunne forstyrre hans ro efter døden. At han forsætligt skulle have styrtet sig i stranden, som rygtet jo har villet indbilde os, derfor er jeg fuldkommen tryk. Havde jeg kun ikke just været på min svenderejse og du hos din døende moster, havde vi måske haft ham endnu. Hvor ofte har jeg ikke advaret ham mod den sejlen alene på Kallebod Strand! Men det skulle han nu gerne hver søndag. Så længe jeg var i hans lære, fulgte jeg jo altid med, og da jeg rejste, lovede han mig dog at tage en sømand med sig for fremtiden”.

”Ak, det var en ulyksalig jul” – sukgede Johanne – ”først da man havde lyst efter ham i avisen, og hr. Stork havde genkendt ham i de druknedes hus og besørget ham jordet i stilhed som en selvmorder, først da fik jeg ulykken at vide, og han kom ikke engang i sin rette kiste og med nød og næppe i christen jord”.

”Lad os nu ikke sørge længere, kære kone, over hvad der dog ikke stod i vor magt at hindre! Men lad os til min fromme mesters erindring nu holde hans gamle hus i agt og ære og befri det fra det tåbelige vanrygte, ved ubekymret at bo og bygge, hvor han har levet og arbejdet for os! Alt hvad han samlede og arbejdede for, var dog kun vor lykke og velstand”.

”Som du vil da, kære mand!” – sagde Johanne, eftergivende, og tog den lille ud af vuggen, som nu vågnede og strakte de små hænder op efter moderen – ”Gud vil nok bevare os og det uskyldige barn”.

Frants kyssede moder og barn og tog nu sit blå arbejdsforklæde af og den gamle, grønne rejsefrakke på, som ved Johannes flid var blevet ny og hel igen. Hun strøg de brune lokker tilbage fra hans pande og pillede omhyggeligt et par dun af hans krave. ”Gud være med dig!” sagde hun så og rakte ham barnet hen endnu engang til afsked. Nu greb han hastigt den grønne kasket fra sømmet og gik ud, for at afgøre huskøbet.

Tilfreds og glad, kom han hjem – og næste dag flyttede den lille snedkerfamilie ind i Mester Floks forrige hus ved Christianshavns Kanal. Det glædede Frants at se sin mesters gammeldags boskab¹, som han havde købt på auktionen, nu komme tilbage til sit gamle hjem, og det var ham, ligesom lænestolen og dragkisten måtte glæde sig med ham.

Men brødkonen på hjørnet trak på skuldrene og beklagede det unge, smukke ægtepar, som hun mente snart ville hjemses af sygdom og ulykke, fordi fem lig i et halvt år var båret ud af huset, og hvor ofte man end havde overkalket den i muren indridsede skrift, kom den dog snart igen til syne. ”Et forbandet Hus!” stod der, som med rødkridt, og alle de gamle koner ved kanalen kaldte det en blodskrift. ”Se kun til!” – sagde brødkonen på hjørnet til sin datter – ”inden året er ude, kommer der et lig igen ud af huset”.

Snedker Frants havde nu travlt med at indrette sit værksted, og Johanne med at ordne alt i huset og give det den gamle, kære skikkelse igen. Den lille dagligstue til gaden, med det grønne panel og med den gammeldags alkove, fik nu stole, bord og dragkiste på samme sted som i gamle dage. Farbroders lænestol blev også sat i kakkelovnskrogen, ligesom tilforn, og syntes kun at vente på den gamle mesters tilbagekomst. Når så de unge folk sad der om aftenen i tasmørket, medens ilden knitrede muntert i vindovnen og lyste gennem lågen ud på gulvet, savnede de ofte den gamle og talte om ham med vemod og kærlighed. Men Johanne så dog imellem lidt ængsteligt hen til den ledige stol i krogen, og når månen skinnede ind på den gennem de små vinduesruder, var det hende undertiden ligesom han sad der endnu, men bleg og blodig og med dryppende lokker.

”Lad os tænde lys!” – sagde hun da – ”barnet er uroligt, synes mig – jeg må se, om der er intet, som trykker det”.

¹ ☺: Bohave; indbo

En aften var der intet lys nede; det måtte hentes i pakkamret¹ på loftet. Hun tændte stumpen i lygten og gik ud, medens Frants vuggede barnet og ville lulle det roligt. Da hørte han et bulder på loftet, som af et faldende menneske, og han syntes, Johanne havde skreget; han lod vuggen stå og fór op ad loftstrappen efter hende. Der lå hun, med den slukkede lygte i hånden, bleg og afmægtig, ved ligkisten. Forfærdet bar han hende ned, fik tændt lys og bragt hende til live, medens han bekymret spurgte om, hvad der var hændet hende.

”Ak, jeg er dog et stakkels, frygtsomt barn!” – sagde Johanne og fattede sig – ”vær ubekymret for mig! Det var kun farbroders kiste, som forskrækkede mig. Jeg ville have bedt dig hente lysene; men jeg skammede mig, og da trækvinden blæste lyset ud i lygten der oppe, var det som en dødnings kolde åndepust berørte mig – jeg stødte i mørke på ligkisten og syntes, kistelåget hævede sig – og så tabte jeg sans og samling i min barnagtige forfærdelse”.

”Den kiste skal ikke oftere forskrække dig!” – sagde Frants – ”jeg sætter den i morgen i avisen til salg!”. Den blev nu også buden til fals; men når en køber meldte sig, var den enten for stor eller for lille.

En dag kom hr. Stork med skødet på huset og købekontrakten. Han var en høj og svær mand, med et ansigt, som ingen velvilje indskød, skønt det næsten bestandig smilede, hvilket, når man nøje gav agt derpå, dog snarere lignede en slags krampe. Han gik gerne med en ildrød vest og klædte sig i det hele som en pebersvend, der går på frieri og gerne vil skjule sin alder. Han var den dag endnu mere venlig og forekommende, end sædvanlig, roste barnets skønhed og dets lighed med den smukke moder, og tilbød Frants et lån til at udbedre og forskønne sin nye bolig med, hvilket Frants dog ikke modtog, da huset netop var ham kærest i sin gamle skikkelse. Kun værkstedet ønskede han at udvide med det gamle pulterkammer ved enden af huset, hvortil døren var spærret, og som hr. Stork for det første havde forbeholdt sig, da han brugte det til brændekammer og havde indgang dertil fra nabohuset, som han selv ejede og beboede.

Også heri var hr. Stork meget føjelig; han lovede så snart som muligt at lade kammeret rydde og indgangen til nabohuset tilmure. ”Når alle havde så ærlige og honnerte naboer som jeg” – føjede han høfligt til – ”behøvedes der slet intet skillerum mellem husene”.

¹ ☺: Pakkammer; ældre ord for pulterkammer

”Hvad har du dog mod den gode hr. Stork? Johanne!” – sagde Frants, da han var gået – ”han er jo artigheden selv. Hvad kan han gøre ved, at han har den smule krampe i ansigtet?”.

”Jeg ville dog hellere, vi havde en anden mand til nabo og intet med ham at skaffe!” – sagde Johanne og slog skodden for døren efter ham.

Frants arbejdede nu med lyst og flid og stod sildigt ud på aftenen i værkstedet, når der var et og andet arbejde, det hastede med, eller som han med særdeles lyst og kærlighed ville fuldende. Han ville gerne hæve sit håndværk til kunst og arbejdede helst i de finere træsorter, hvorefter han kunne danne boskab med smukke former og kunstfærdige prydelser. Dette var især siden hans svenderegjense blevet hans kæreste syssel. Men hans armod nødte ham til at se på det nødvendige, og da han var bekendt for at gøre smukke og gode ligkister, var dette hans sædvanligste arbejde. Han gjorde undertiden i lang tid intet andet, for siden at have fred, når han fik i sinde at gøre et stykke til sin fornøjelse. Når han nu om aftenen stod og høvlede på fjælen¹ til en ligkiste, faldt det ham ofte ind at tænke på al den sorg og bedrøvelse, dette hans arbejde ville bringe i det hus, hvorhen det skulle bæres, og det var ham en underlig tanke, at han måske kunne møde det menneske sundt og friskt i morgen på gaden, som han nu allerede hamrede ligkisten sammen til. – ”Hvad om den måske var til dig selv eller til din kone eller en af dine bedste venner?” – tænkte han videre. Han blev da beklemmt og underlig til mode over sine egne tanker og over sin bedrøvelige gerning og ønskede kun, han var så velhavende, at han ingen ligkiste behøvede mere at forfærdige.

En aften var intet sådant faldet ham ind; men han havde været så ivrig i sit arbejde, at han først mærkede, det var sildigt, da vægteren havde råbt tolv. Han ville endnu kun slå et søm i den store kiste, han stod med ved høvlebænken; da syntes han, nogen hviskede bag ved ham: ”Hamrer og høvler du endnu? Til hvem er den kiste?”.

Han tabte hammeren af hånden og så sig forfærdet om; men der var ingen. ”Det er de gamle, dumme tanker, som spøger i mit hoved, og nu får røst i den underlige midnat” – tænkte han, men lod nu høvl og hammer hvile og tog lyset for at gå til sit sovekammer; men lyset var udbrændt og gik ud, før han kom til døren. I mørket forvildede han sig nu således i værkstedet, at han på enhver anden tid ville have leet over sig selv; for hvorledes han så vendte sig, kom han altid tilbage til den spærrede pulterkammerdør. Da dette var hændt ham tre gange, blev han stående og syntes, noget rørte sig i pulterkammeret; gennem en sprække på døren syntes

¹ ☪: brættet

han at skimte glimtet af et lys, og han troede at høre en lyd som pjasken i vand med en karklud. ”Det er en underlig tid at vaske gulv på” – tænkte han, idet han bankede stærkt på døren og spurgte højt, hvem der var inde, og hvad man gjorde der så silde. Men i det samme forsvandt lyset, og der blev dødsstille.

”Jeg må dog have taget fejl” – sagde Frants ved sig selv og søgte at besinde sig og finde døren til sovekammeret; men nu faldt tanken ham ind om hans gamle mester, som jo var druknet, og som så ofte havde stået her og arbejdet med ham sildigt ud på natten; og det var ham ligesom høvlen skulle røre sig igen, hvor den gamle havde stået, og som om de endnu havde et arbejde at gøre sammen i denne verden.

Forvirret af disse underlige tanker, fandt han endelig døren og gik til sengs.

Kone og barn sov allerede sødelig; men Frants havde ingen ro for de besynderlige drømme. Han syntes, den gamle Mester Flok stod for ham og sagde: ”Hvorfor kom jeg ikke i min kiste? Hvorfor kom jeg ikke i kristen jord? – Søg! og du skal finde! – udslet forbandelsen, at den ikke skal ramme dig!”.

Da han om morgenen vågnede, så han syg og bleg ud, og Johanne spurgte bekymret, om han fattedes¹ noget. Men han ville ikke ængste hende med sine drømmerier til unytte og skammede sig selv derover. ”Jeg er, med alle mine gode tanker om min styrke og min sunde forstand, dog i grunden lidt nervesvag og overtroisk” – sagde han til sig selv og glædede sig over Johannes og barnets sundhed og blomstrende udseende.

Han gik til sit arbejde og søgte at slå drømmen af hovedet, som en følge af hans nattevågen og ophidsede fantasi. Men nu ville intet arbejde ret lykkes ham, og hans sædvanlige munterhed var borte. Tiden nærmede sig nu også, da huset skulle betales; men skiftet var endnu ikke sluttet, og han plagede sig med sorg for det daglige udkomme og frygt for den truende fremtid. ”Søg! og du skal finde” – tænkte han da tit og lod høvlen hvile – ”bank! og dig skal oplades – men hos hvem skal jeg søge? På hvilken dør skal jeg banke? Hvorledes skal jeg udslette forbandelsen? – og hvilken forbandelse? Min gamle mester blev jo virkelig begravet i kristen jord; Johanne har jo ladet sig vise hans grav og bragt blomster til den. At han ikke fik den kiste, der var ham bestemt, kan jeg jo ikke gøre ved eller ændre; men at der ingen velsignelse er ved hans hus, begynder jeg nu næsten at mærke”.

¹ O: manglede

Når han således var mismodig, gik han ofte ud, for ikke at bedrøve den fromme Johanne med sin forstemthed. Men hun mærkede vel, at han sørgede for udkommet, og at han ofte lod høvlen ligge af mismodighed. Hun så derfor gerne, han gik ud og adspredte sig; for hun frygtede for hans noget aftagende sundhed. Selv søgte hun imidlertid ved syning og det lidet, hun derved kunne erhverve, at skjule de mangler, som mest måtte falde i øjnene i det daglige liv.

Gik Frants ene ud om aftenen, var hans gang som oftest over Langebro og forbi de druknedes dødningshus. Hver gang han kom dertil, gik han langsommere og huskede på Johannes ord, og han syntes nu også, at det var ligesom han måtte se ind gennem de lave vinduer, om ikke den gamle mester lå der endnu og ventede på sin kiste. Men han gik dog altid forbi og gruede for at se derind. Når han så siden gik tilbage over broen, og månen skinnede venligt på skibene i bugten og på de hvide gavle og pakhuse ved bredderne, fik han gerne frisk mod igen, og det var ligesom han kom hjem fra en lang rejse og skulle nu genfinde kone og barn, hus og hjem og alt, hvad hans hjerte hang ved, på den anden side af broen. Men når han så kom til sit hus og læste skriften på muren: "Et forbandet Hus!" – tog han ofte en sten og gned derpå til han ikke længere kunne læse hvad der stod. "Slet forbandelsen ud, hvis den ikke skal ramme dig!" – tænkte han; men næste dag stod den afskyelige indskrift der igen og syntes ligesom opfrisket og rødere.

Nu blev også barnet sygt, og Johanne begyndte at græmme sig og frygte både for mandens og barnets liv; for Frants blev hver dag mismodigere og blegere, som barnets sygdom tiltog og terminen tillige nærmede sig, da huset skulle betales.

En aften kom han hjem fra sin sædvanlige vandring. Johanne sad grædende ved barnets vugge, og der var en uro og ængstelighed over hende, som hun forgæves søgte at skjule.

Frants sad længe tavs i den gamle farbroders stol og stirrede på den bekymrede moder.

"Ja, du havde ret!" – sagde han endelig og fór op – "det var dog bedre på vort loftskammer, end i dette ulyksalige hus. Sig mig kun hvad du tænker på, Johanne! Har doktoren været her? Hvad siger han om barnet?"

"Bliver det værre til natten" – sukkede Johanne og pegede på bordet – "så ligger der det sidste redningsmiddel".

Frants tog recepten fra bordet og stirrede på de uforståelige latinske ord, som skulle han deri læse sin skæbne. Men bogstaverne svømmede forvildet for hans øjne i de bitre, frembrydende tårer.

”Og i morgen” – vedblev Johanne – ”i morgen er det en ulykkesdag. Ved du endnu ingen udvej til at betale hr. Stork?”.

”Nej, kone! men det er kun en lille sorg imod denne” – sagde Frants og pegede på det hede, stønnende barn. ”Har du været i værkstedet?” – vedblev han efter et smerteligt ophold – ”jeg har været flittigere, end du tror; men måske er det for os selv, jeg har arbejdet. Vor sidste nødtørft har jeg måske sørget for. Den store, nye kiste er vel i stand til at rumme os alle”.

”O, var det så vel!” – udbrød Johanne og omfavnede ham med hede tårer – ”kunne vi alle tre følges ad til en bedre verden, hvad havde vi da at sørge for mere? Men adskille os vil man; i morgen bliver du kastet i fængsel, hvis du ikke kan betale hr. Stork, og jeg sidder ene her med det døende barn”.

”Hvad siger du? I fængsel? Hvor ved du det? Har han været her og talt til dig derom? Til mig har han jo ikke sagt et ord og dig vil han skræmme til døde med slige trusler?”.

Nu fortalte Johanne hvorledes hr. Stork på den senere tid ofte var kommet, for at tale med Frants, som det hed, men altid når han var fraværende. Han havde da nogle gange slået sig til ro og sagt den unge kone plumpe smigrerier, beklaget hendes mands slette omstændigheder og lovet at hjælpe ham ud af al forlegenhed, når han hos den smukke kone kunne vente – taknemmelighed. Hun havde tiet dermed, for Frantses roligheds skyld, og vidste endnu heller ikke ret hvad hun skulle tro om disse ytringer. Hun vovede heller ikke at fornærme den mægtige mand, skønt hun hver gang stod som på gløder i hans nærværelse og havde bestandig syslet med barnet, for ikke at se på det modbydelige krampesmil i hans afskyelige ansigt. Men hver dag var han blevet dristigere og mere påtrængende, og da Johanne endelig med afsky forstod, hvad hendes rene sjæl var for uskyldig til at se i dets hele afskyelighed, havde hendes oprørte følelse nu i aften givet hende mod til at se ham rolig og kold i det smilende skurkeansigt med al en fornærmet hustrus værdighed og kraft. Hun havde behandlet ham med al den foragt, han fortjente, og han var gået bort med den trussel, at hvis hun talte et eneste ord om denne samtale til Frants og selv ikke i morgen var af andre tanker, skulle Frants inden næste sol gik ned være hans gældsfanget og kunne da glæde sig over sin smukke kones troskab i slutteriet¹.

”Nu vel!” – sagde Frants rolig – ”han har mig i sit garn: Undgå ham kan jeg ikke; men nederdrægtigheden er for ussel til at nedbøje mig. Blind har jeg været, at jeg ikke så hvad helvede der lå bag dette smil, og uforsigtig,

¹ ☞: fængslet (benyttes især om gælds fængsel)

at jeg indlod mig med den stemplede nidding¹. Men vil Gud kun bevare dig og barnet, skal jeg ikke tabe modet. Vær kun rolig, min Johanne!”.

Det var blevet sildigt ud på natten. Barnet vågnede op i heftige feberrystelser, og Frants gik med recepten til apoteket.

”Det sidste redningsmiddel!” – sukkede han – ”og hvis det nu slog fejl – hvo skal da trøste den arme Johanne, når jeg i morgen nat sidder i det mørke fængsel og hun måske står ene og klæder barnet i ligskjorten. – Og skal vi miste dig, lille, venlige engel! Hvo skal da smile sorgløs til os i sorgen? Det var da den lyksalighed, jeg drømte om i det gamle, kære familiehus! – Ja, man har ret: Det er – forbandet”.

Apoteket var lukket. Han havde givet recepten ind gennem den lille låge på døren og sad nu på stentrappen uden for og ventede på de lægemidler, man tilberedte. Det var en skøn, stjerneklar decemberrat; men kulden gennemisnede den sørgende fader; han så hverken måne eller stjerner, men stirrede mørk og håbløs på de frosne brosten. Da gik vægteren forbi, hilste venligt og sagde: ”God morgen!”.

”Gud hjælpe mig for morgen det er!” – mumlede Frants – ”i min sjæl bliver det aldrig mere morgen, og denne iskolde vinternat knuger mig til graven”.

Fra tårnet slog klokken nu et, og vægteren sang med ren og klar stemme de simple, dybe toner:

”Hjælp os, o Jesu kære!
Vort kors i verden her
tålmodelig at bære!
Der er ej frelser fler”.

Frants hørte de fromme ord, og hans smerte opløste sig i vemod. En brændende tåre nedrullede over hans kind; han løftede sit hoved mod himlen, så den evige stjernepragt og uendelige ro for oven, og han foldede sine hænder og bad de sidste ord med i vægterens sang:

”Ræk os din hånd, o frelsermand!
Så vorder byrden let”.

Nu gik lågen op på apotekdøren. Frants modtog en lille flaske med dråber, gav sin sidste skærv derfor og ilede håbefuld og styrket til sit hjem;

¹ ☺: Gerrig person; gnier

det var ligesom en overmenneskelig magt havde hævet hans sjæl og lettet byrden, som kuede ham til jorden.

”Har du også hørt hvad vægteren sang, Johanne!” – spurgte Frants, da han trådte ind i den lille, grønne stue og så moderen sidde smilende ved vuggen – ”eller var det dig selv, som sang for mig i natten om hånden fra oven, som skulle lette vor byrde?”.

”Tys! Han er faldet i en mild og rolig søvn” – hviskede Johanne og pegede på barnet – ”du skal se, det bliver allsammen godt endnu. Sæt kun den flaske hen! Gud kan nok hjælpe foruden”.

”Hvad er hændet dig, Johanne! Dit øje glinser jo så mildt og roligt som en engel fra Himlen havde været hos dig og forkyndt dig et saligt evangelium”.

”Ja, et saligt evangelium er ligesom nedfaldet til mig fra Himlen” – svarede Johanne og pegede hen på en gammel bibel, som lå opslået på bordet. – ”Se! Det er salig farbroders gamle familiebibel – den har jeg ikke set siden han døde, og – Gud forlade mig det! Jeg har i lang tid ikke tænkt på, at den kunne trøste mig. Den lå i lønskabet¹ i alkoven og faldt just i min hånd, da jeg greb efter et klæde, for at aftørre mine tårer. Og se, den har trøstet og beroliget min sjæl. I hvad der også sker², Frants! Om døden og mennesker også tager al vor glæde fra os i verden, så er Herren dog med os alle dage indtil Verdens ende, og vi skal være hos ham engang, og ingen skal mere tage vor glæde fra os”.

Frants foldede sine hænder og læste det opslagne sted af Johannes.

I den gamle, sølvbeslagne spændebibel lå nogle løse papirer og skrevne blade, som han lagde til side uden at læse dem, da han så, det var kun regninger og kvitteringer. Men med begærlighed gennemså han nu de første skrevne blade i den gamle familiebog, som indeholdt den ærlige Mester Floks hele slægtsregister, med indstrøede fromme tanker og ønsker for fremtiden, og endelig en slags dagbog over det sidste år af hans liv. Jo længere han læste, jo opmærksommere blev han, og Johanne så uroligt på de sælsomme bevægelser i hans ansigt. Til sidst fór han op og råbte: ”Det er skrækkeligt, Johanne! Det er skrækkeligt! Man har stræbt din farbroder efter livet – se! her står det. Det er skrevet med hans egen skælvende hånd, men dunkelt og gådefuldt – hør hvad her står!” – og nu satte han sig og læste:

”Gud gøre mine fjenders onde anslag til intet! – Hvorfor gav jeg mit guld i den uretfærdiges hånd og mit liv i rovdyrets kløer? – Mit gods har

¹ ☺: hemmeligt, skjult skab

² ☺: hvad der end sker

han ranet med list – min tunge har han bundet med ed – og mit liv har han truet i løndom. Men forbandet vorde¹ mit gods i den uretfærdiges hånd! Og forbandet det hus, hvori han sætter sin fod! – Vel er der en tid, hvori et menneske hersker over et andet, sig selv til ulykke; – men et menneske har ikke magt over ånden, at forhindre ånden, og ingen magt på dødens dag”. –

”Hvad er dette!” – sagde Frants og stod forfærdet op – ”hvo er den dødsfjende, han taler om og ikke tør nævne? I hvis hånd kom hans gods og hans hus? – Den samme er det, som har bundet hans tunge med ed og truet hans liv i løndom. Hvo har vidnet for os og Verden, at han er druknet og fundet i dødningehuset? Hvo har derfra begravet ham i stilhed – som en selvmorder? – Hvor mange ulykkelige blev ikke båret did, som ingen ven kendte mere på det forknuste, opsvulmede ansigt? – og hvis vidnesbyrd har vi for, at det var ham? – Hans ben ligger os måske nærmere, end vi tror. Søg! og du skal finde – var det ikke sådan du sagde? gamle mester! – Hvorfor kom jeg ikke i min kiste? – Hvorfor kom jeg ikke i kristen jord? – Ti stille, gamle! Du kan komme der endnu. – Hvad siger du om pulterkammeret? Johanne! Der er det ikke altid så rigtigt ved midnat – der vaskes gulv, når vi andre sover. – Før sol står op, skal jeg have gennemrodet den lukkede morderhule som en muldvarp!”

”Ak, bedste, kæreste mand! Hvilken forskrækkelig mistanke! Jeg forstår ikke det halve af, hvad du siger; men hvad jeg aner og tænker er grueligt”.

”Se vort barn, Johanne! Det sover roligt og smiler nu til os i drømme. Jeg er på vejen til at udslette forbandelsen, og velsignelsen kommer os allerede i møde”.

”Jeg vil våge ved barnets vugge. Gør du i Guds navn, hvad du kan og må!” – sagde Johanne; og Frants tændte lygten tavs og gik til værkstedet. Der tog han økse og brækjern og gik til pulterkammerdøren. ”Kammeret er mit eget” – sagde han ved sig selv – ”hvo vil forbyde mig at opbryde det?” – Han satte brækjernet til – og det var sket. Halv ængstelig åbnede han dog døren; men da han trådte ind, blev han rolig og begyndte trøstigt sin natlige gerning. Han belyste med lygten hver plet på mur og på gulv; men der var intet, som nærrede hans mistanke. Nogle sække med brænde stod i en krog; dem udrystede han, og hver pind syntes ham mistænkelig som et dødningeben; men han fandt intet spor af, hvad han søgte. Kammeret var for resten ryddet og, som det lod til, nylig vasket og rengjort. Nu begyndte han på at opbrække gulvet. Da syntes det ham, en hånd greb i døren til naboens hus. Han tog forsigtigt lygten i den venstre hånd og holdt fast om økseskaftet

¹ ∅: blive

med den højre. ”Har nogen lyst til at hjælpe mig?” – sagde han halvhøjt – men der kom ingen. Frants satte lygten fra sig igen og begyndte på ny at hamre og håndtere med brædderne; uden selv ret at vide hvorfor, begyndte han nu tillige at fløjte på en sang, som hans gamle mester altid plejede at nynne, når noget arbejde ret skulle gå ham fra hånden. Men Frants havde ikke hamret og fløjtet ret længe, før end det greb i døren igen. Nu tog han lygten og øksen og rejste sig – i det samme gik døren op og en høj, hvid skikkelse trådte ham langsomt i møde, med et åsyn som fra fordømmelsens bolig.

”Har du ikke afhamret endnu? gamle mester! Vil du da høvle og hamre her til dommedag? Får den vise ej i evighed ende?” – sagde en hul, velbekendt stemme, og Frants genkendte med forfærdelse den blege, forvildede søvngænger, som med stift opspilede øjne og forvildede hår kom, afklædt og nøgen, fra sit sovekammer.

”Hvor lagde du mine ben?” – sagde Frants, som grebet af vanvid – ”hvorfor kom jeg ikke i min kiste? Hvorfor kom jeg ikke i kristen jord?”.

”Dine ben er vel forvarede” – svarede den blege, frygtelige drømmer – ”under mit pæretræ skal ingen forstyrre dem”.

”Men hvem begravede du med mit navn, som selvmorder, da du ranede mig min ære i døden?” – spurgte Frants videre og forfærdedes selv ved at høre sin stemme; thi det var som hans gamle mesters røst talte ud af ham.

”Det var jo betleren” – svarede den blege synder og fordrejede ansigtet krampagtigt – ”det var jo den fremmede betler, som du gav din gamle, grå kappe – men jeg jog fra min trappe julenat”.

”Hvor han lå, skal du rådne! – Ved hans side skal du møde mig på dommedag!” – sagde Frants og vidste ikke selv, hvad han talte; thi han var ikke længere sig selv bevidst, men hørte ligesom den dødes stemme tale igennem ham, hvad han ikke forstod.

Da hørte han et rædselsskrig – og stod ene med lygten og den hævede økse i hånden; men den hylende skikkelse var forsvundet, hvor den kom fra.

”Var det en drøm?” – sagde Frants – ”eller var jeg afsindig? – Er der blod på min økse? Nej, endnu er den ren; men bort, bort fra denne morderhule! Nu ved jeg, hvor jeg skal finde, hvad jeg søger”.

Han gik tilbage til Johanne, som sad stille hos det slumrende barn og læste i den hellige skrift.

Frants tav med, hvad der var hændt, og hun gruede for at spørge ham derom. Han bad hende kun hvile sig til det blev dag, medens han vågede ved

barnets vugge. ”Endnu har jeg kun dunkle formodninger” – sagde han – ”men i morgen vil måske meget blive klart”.

Han gennemlæste nu nøjere de skrevne bibelblade og den gamle mesters efterladte papirer, som han næste dag bragte i retten, hvor han fordrede alting lovlig undersøgt.

~~~~~

”Sagde jeg det ikke nok, der ville komme lig ud af huset inden året var omme?” – sagde den gamle brødkone på hjørnet til sin datter, da, tre dage efter, en smuk, sort kiste, med passer og vinkelmål over kors på låget, blev båret ud af snedker Frantses hus. Den var ledsaget af Frants og det hele hæderlige snedkerlaug, alle i sorte klæder og med deres kårder ved siden.

”Det skal jo være den gamle snedkermester Flok, som nu først bliver virkelig begravet” – sagde brødkonens datter – ”så var det dog virkelig hans ben, man fandt under træet i naboens have?”.

”Ja, det har jo den unge mester Frants bevist for retten” – tog en fiskerkone ordet, idet hun satte sin kurv ned på fortovet og satte sig på hanken, for i magelighed at betragte ligfølget. – ”Se, der går han, den unge, smukke mester” – vedblev hun – ”nu kan man dog for fremtiden tjene en skillingspenge hos ham, siden hus og gods er hans, og den gamle, gerrige Stork får en lang næse”.

”Og måske en lang hals med” – sagde kældermanden – ”hvis det ellers er sandt, hvad man siger, at han nemmelig har taget den ærlige mester Flok af dage”.

”Det har jeg længe tænkt, at den karl blev hængt engang” – sagde brødkonen, – ”han købte jo aldrig for to skilling brød hos mig uden han ville have for den tredie i tilgift”.

”Havde man kun fat på ham!” – sagde kældermanden – ”i tre dage har ingen set ham i byen”.

~~~~~

Juleaften sad en lille, lykkelig familie i snedkermester Floks forrige hus ved kanalen. Barnet sad sundt og friskt på den skønne moders skød, og den unge mester Frants fyldte glad og stille det gamle familiebæger med vin. ”En lyksalig jul! min Johanne!” – sagde han rørt – ”det så det ikke ud til for fjorten dage siden. Nu sidder vi, som velhavende unge folk, her i vort eget lille hus, ligesom din gode salig farbroder havde tiltænkt os det. Nu behøver jeg ikke mere at hamre ligkister sammen ved midnat, men kan gøre smukke stole og kommoder til lykkelige, nygifte folk, kan holde svende og drenge i værkstedet og have en glad aften ved hver højtid. Og nu har du fred, gamle mester!” – føjede han højtideligt til og så hen til stolen i kakkelovnskrogen, ligesom han sad der endnu – ”du har taget forbandelsen fra huset og givet os din velsignelse; derfor skal din ihukommelse være velsignet iblandt os. Gud give dig en salig opstandelse!”.

Pulterkammerdøren havde Frants ladet tilmure, og han lod værkstedet blive som det var i den gamle mesters tid. Den indridsede skrift på muren havde han ladet overhvidte, og den var ikke kommet mere til syne.

Da han nu næste gang gik over Langebro og kom forbi de druknedes dødningehus, gik han roligt hen til vinduet og sagde ved sig selv: ”Nu kan du gerne se derind; gamle mester Flok ligger der dog ikke og venter på sin kiste”. Men forfærdet fór han tilbage; thi et blått opsvulmet dødningeansigt stirrede ham med opspilede øjne i møde, og han kendte i de afskyelige, fordrejede træk den forsvundne Storks skrækkelige morderansigt.

”Selv har du da givet dig det endeligt, som du påløj min myrdede, uskyldige mester” – sagde Frants. – ”Intet menneske savner dig i verden uden bøddelen, hvis økse du sneg dig fra. Dog begravet skal du blive. Din kiste har jeg høvlet på, da du lagde planen til at lægge mig i graven. Gud være din syndige sjæl nådig!”.

Frants lod ham i stilhed begrave og gav ham den kiste, han havde troet var til ham selv, da han for få uger siden stod modløs i sit værksted og så ingen redning i sin store nød og jammer.

Lykke og velsignelse syntes nu ret at have hjemme i hans hus og være med ham i al hans gerning. Den gamle mesters bibel kom ofte ned fra hylden og husvaledede det stille, fromme ægtepar med de evige forjættelser, medens den tillige mindede dem om, at al denne verdens lykke og glæde dog var forgængelig. Kom en prøvestund da imellem blandt de gode dage, og blev det stundom også de lykkeliges lod at sørge ved en kær vens bortgang eller våge en kummerfuld nat ved et elsket barns sygeleje, så forsagede de dog

ikke, men rakte hinanden kærligt hånden over bibelen og håbede. Når da vægteren sang:

”Hjælp os, o Jesu kære!
Vort kors i verden her
tålmodelig at bære!
Der er ej frelser fler” –

da kom Frants hin nat i hu, da han sad håbløs og fortvivlet på apotektrappen og ventede på det sidste redningsmiddel, som dog Gud gjorde overflødigt. Han måtte da altid istemme de sidste ord af sangen:

”Ræk os din hånd, o frelsermand!
Så vorder byrden let”.

~~~~~